

ליצנות רפואית

Clown Care

סיון התשע"א ■ 6/2011 ■ 875

גישה נוספת היא של הליצן הקהילתי, שהוא ליצן רפואי בהכשרתו, אך פועל במסגרת הקהילה, מרכזי יום, החינוך המיוחד, בתי-אבות וכדומה. הליצן נכנס גם לתחום הטיפול, שם הוא מביא לאיזון אישי על-ידי תפקיד הליצן הפנימי.

בהיבט של הפרדוקס בין הרפואה לליצנות, הרי רק הליצן - שהוא דמות פרדוקסלית לכשעצמה, ילד-מבוגר, שמח-עצוב - יכול היה לגשר על הפערים, להיכנס אל בית-החולים שהוא ברובו מוסד רציני ועצוב, ולהפוך אותו למקום שמח יותר.

יהורם שנער ליצן רפואי

התמונה הניבטת מן הבול, שבה ליצנית משעשעת ילד חולה הנמצא בבית-חולים, הפכה זה מכבר לסמל ההיכר של הליצנות הרפואית בארץ ובעולם. הליצנות המקדשת את רוח השטות, השמחה והבלגן, שונה מהותית מן הרצינות הכמעט מקודשת של מקצוע הרפואה. כיצד ניתן להסביר סתירה זו?

כאבי הליצנות הרפואית נחשב דוקטור פאטץ' אדאמס, שבשנות ה-70 של המאה שעברה שם לו למטרה לשנות את היחס המתנשא של הרופאים אל המטופלים שלהם, ולראות בהם בני-אדם ולא רק מקרי-מחלה חסרי זהות. פאטץ' אדאמס טען שרק שילוב של טיפול בגוף ובנפש יעיל ביותר למיגור המחלה. בחתירה שלו לשיפור מצבו הנפשי של המטופל, הוא הירבה להשתמש בהומור, משחק וליצנות. סרט הוליוודי באורך מלא המתאר את פועלו של פאטץ' אדאמס, בכיכובו של רוברט דוליאו, יצא בשנת 1998 וזכה להצלחה גדולה.

מספר שנים לאחר פועלו של פאטץ' אדאמס נכנסו ליצני קרקס אמיתיים של ה-Big Apple Circus אל מחלקות הילדים בבתי-החולים בניו-יורק. הבשורה של אדאמס פשטה במהירות, וברוב מדינות העולם יש היום התארגנויות של ליצנים רפואיים, העובדים במקביל לצוות הרפואי. לישראל הגיעה הליצנות בתחילת שנות ה-2000, ושלומי אלגוסי נחשב לליצן הרפואי העברי הראשון.

ארגון "רופאי חלום", הנתמך על-ידי "קרן מגי", עושה רבות למיסוד ולהתמקצעות של הליצנות הרפואית בארץ, באמצעות הכשרה אקדמאית וביסוס עבודת הליצן בבית-החולים. רוב הליצנים של "רופאי חלום" הם אנשי תיאטרון ומשחק בהכשרתם. "שמחת הלב" היא עמותה המכשירה ומפעילה ליצנים רפואיים בכל הארץ על בסיס התנדבותי. בשנים האחרונות פועלים הליצנים גם במחלקות מבוגרים, ואלה נתרמים לא פחות מן הילדים.

Clown Care

The image of a clown entertaining a sick child in hospital that appears on the stamp has become the symbol of clown care in Israel and around the world. Clowning embraces silliness, joy and disarray, in clear contrast to the supreme seriousness of the medical profession. How can this paradox be explained?

In the 1970's Dr. Patch Adams, considered to be the founder of clown care, was determined to change doctors' patronizing attitude toward their patients and to get them to see those patients as people, not just as cases. Patch Adams claimed that combined treatment of both the body and the spirit is the best way to defeat disease. He utilized a lot of humor, games and clowning in order to improve patients' spirits. The highly successful 1998 film Patch Adams, starring Robin Williams, portrayed his work.

A number of years after Patch Adams began his mission, real clowns from the Big Apple Circus began visiting children's wards in New York hospitals. Adams' message spread quickly and today medical clowns operate in most countries around the world, working in conjunction with medical teams. Clown care came to Israel in 2000, with Shlomi Algosi considered to be the first Israeli medical clown.

The Dream Doctors organization, which is supported by the Magi Foundation, works to institutionalize and professionalize clown care in Israel, through academic training and by establishing clowning in hospitals. Most of the Dream Doctors clowns are trained actors.

Simchat Halev (Inner Happiness) is a non-profit organization that trains and operates medical clowns throughout Israel on a voluntary basis. In recent years, medical clowns have also begun working in adult wards, whose patients benefit just as much as the children.

חומת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

Community clowning, carried out by trained medical clowns, is a comparable approach that operates within the community, in day centers, special education institutions, retirement homes, etc. These clowns also serve as therapists, achieving personal balance through the role of inner clown.

When looking at the paradox between medicine and clowning, there is really no one other than a clown, who him/herself is a paradoxical character – child/adult, happy/sad – that can bridge the gap by going into a hospital, which is mostly a sad and serious environment, and making it a happier place.

Yoram Shenar
Medical Clown

השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
12 Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 68021
www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

Issue: June 2011
Design: Dudi Shamay, Igal Gabay
Stamp Size: 30 mm x 40 mm
Plate no: 835 (no phosphor bar)
Sheet of 15 stamps
Tabs: 5
Printers: Cartor Security Printing, France
Method of printing: Offset